

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Факультет технологічної і професійної освіти
Кафедра історії, правознавства та методики навчання

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Філософія»

Код дисципліни	ОК 5.
Освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	нормативна
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Освітньо- професійна програма	Бакалавр. Психологія
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття
Форми контролю	іспит

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Артюх В'ячеслав Олексійович , канд. філософських наук, доцент, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання
Контактний телефон	0501849684
E-mail:	vartyukh@gmail.com
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=EB8dL3kAAAAJ&hl=ru
Консультації	Вівторок, 13.00-15.00 https://meet.google.com/oqr-eqao-uhm

1. Анотація курсу

ОК «Філософія» вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у першому семестрі. Освітній процес охоплює лекційні та семінарські заняття, виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт та підсумковий контроль (іспит).

Місце ОК в ОПП:

Філософію внесено до обов'язкових компонентів ОПП циклу дисциплін загальної підготовки.

Мета навчальної дисципліни: 1) наш час вимагає від кожної особистості, кожного громадянина здатності усвідомленої орієнтації в навколишньому світі, оскільки він позначений глибокими системними трансформаціями. Важливим і вагомим засобом формування такої здатності є філософія. Засвоївши високі здобутки філософської культури, студенти спроможуться обґрунтувати власні ідеали й цінності, проникати в сутність речей, мати власну думку, що не залежить від стереотипів і чужих думок;

2) усвідомлення значущості теоретико-методологічних і теоретико-методичних засад змісту «Філософії» в системі гуманітарного знання, розвиток компетентних умінь використовувати їх у практиці педагогічної діяльності в умовах організованих та неорганізованих чинників соціального впливу з постійним наступним аналізом та прогнозуванням потенційних результатів;

3) ознайомлення студентів із ідеями, доктринами, вченнями представників філософських шкіл і напрямків, видатних філософів.

Основні завдання навчальної дисципліни:

1) з'ясувати структуру предмета «Філософія»;

2) формувати у студентів науковий світогляд та суверенність мислення;

3) засвоїти навички встановлювати систему міжпредметних зв'язків при вивченні інших навчальних дисциплін;

4) навчитися використовувати теоретичні знання про світ і про себе на практиці: у спілкуванні та навчанні;

5) викшталтувати розуміння, чим є теперішній час для філософії і чим є філософія для теперішнього часу;

6) допомогти студентам сформувати уявлення про проблематику і мову філософії, її засоби і методи, поняття і категорії, про історію філософії та її сучасні проблеми, що дозволило б їм самостійно орієнтуватися у цій різноманітності;

7) ознайомити студентів із категоріальним апаратом філософії, специфікою понять і термінів, з'ясувати їх подальшу трансформацію у світову філософію.

Пререквізити (*передумови*) для успішного оволодіння змістом навчальної дисципліни «Філософія» є: знання історії України та всесвітньої історії, етики та логіки (на початковому рівні), основних питань взаємодії людини зі світом, які отримують майбутні здобувачі вищої освіти під час навчання у ЗЗСО, загальні, фахові компетентності та результати навчання, які формуються під час вивчення навчальних дисциплін «Вступ до спеціальності», «Педагогіка», «Історія та культура України».

Постреквізити вивчення навчальної дисципліни «Філософія» (*освітні компоненти, для вивчення яких потрібні компетентності та результати навчання, сформовані під час вивчення ОК «Філософія»*): «Філософія освіти», «Філософія та методологія науки», «Філософія науки», «Соціологія», «Політологія», «Етика та естетика», «Логіка», «Релігієзнавство», «Культурологія», «Філософія історії».

Основні навчальні компетентності як результат успішного засвоєння навчального курсу «Філософія»:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Факові компетентності

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

спеціалізоване програмне забезпечення (MS word, MS Excel, Power Point, Google classroom, Google Meet, Zoom); доступ до електронних журналів бібліотеки (<http://library.gnpu.edu.ua>); доступ до електронних бібліотечних ресурсів світу; комп'ютер, проектор, інтерактивна дошка.

2. Організація навчання

Методи навчання:

Серед методів навчання ОК: *словесні* (лекція, пояснення, бесіда, диспут, дискусія); *практичні* (робота з інформаційними джерелами, опорний конспект, захист рефератів,

рецензування відповіді, самооцінка письмової роботи); *інноваційні технології* (методи інтерактивного навчання, метод проблемного навчання).

Структура дисципліни

Змістові модулі / Теми	Всього	Ауд. зан.	Кількість годин, відведених на:		
			лекції	семінарські заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Філософія і світ					
Тема 1. Людські виміри філософії, її призначення і сенс.	10	4	2/1	2	6/9
Тема 2. Основні етапи розвитку філософії	12	8	4/1	4/2	4/9
Тема 3. Філософська думка в Україні	10	2	2/1	-	8/9
<i>Разом у змістовому модулі 1</i>	32	14	8/3	6/2	18/27
Змістовий модуль 2. Людина і світ					
Тема 4. Філософський зміст проблеми буття.	10	6/3	4/1	2/2	4/7
Тема 5. Філософське вчення про людину.	10	4/1	2/1	2/	6/9
Тема 6. Суспільство у системі філософського аналізу	12	4/	2/	2/	8/12
<i>Разом у змістовому модулі 2</i>	32	14	8/2	6/2	18/28
Змістовий модуль 3. Духовно – практичне освоєння дійсності.					
Тема 7. Пізнання як духовно – практичний феномен.	8	4/1	2/1	2/	4/7
Тема 8. Цінності в житті людини і суспільства.	10	2/	-	2/	8/10
Тема 9. Перспективи людства.	8	2/	-	2/	6/8
<i>Разом у змістовому модулі 3</i>	26	8	2/1	6/	18/25
Всього:	90	36/10	18/6	18/4	54/80

3. Система оцінювання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів ґрунтується на *компетентнісному підході*.

Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, з опертям на принцип коопераційної звітності, обов'язковості

модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Визначення рівня навчальних досягнень та якості засвоєння відповідної навчальної дисципліни забезпечується системою поточного та підсумкового контролю.

Форми оцінювання ОК: *усна* (бесіда, захист рефератів, доповідь, повідомлення, коментар опорного конспекту); *тестова* (за відкритими тестами, тестами на зіставлення); *самоконтроль* (рецензування відповіді, самооцінка письмової роботи).

Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточний контроль (оцінка рівня засвоєння питань самопідготовки, оцінка за виконання завдань семінарського заняття), тестовий контроль з кожного модуля, оцінка за самостійну роботу з кожного модуля та підсумковий контроль за результатами іспиту (форма комбінована: тестова, усна).

Розподіл балів у межах навчальної дисципліни

форма підсумкового контролю – екзамен

Денна форма

Семінарські заняття								Самостійна робота (за модулями)	Модульний контроль			Форма семестрової атестації – екзамен		
Максимальна кількість балів – 60								Максимальна кількість балів – 15	Максимальна кількість балів – 15			Максимальна кількість балів – 10		
СЗ №1	СЗ №2	СЗ №3	СЗ №4	СЗ №5	СЗ №6	СЗ №7	СЗ №8	СР №1	СР №2	СР №3	МК №1	МК №2	МК №3	10
6	14	7	7	7	7	7	7	5	5	5	5	5	5	

Заочна форма

Практичні заняття		Самостійна робота	Модульний контроль	Форма семестрової атестації – екзамен
Максимальна кількість балів – 40		Максимальна кількість балів – 200	Максимальна кількість балів – 20	Максимальна кількість балів – 10
СЗ №1	СЗ №2	СР	МК	10
20	20	30	20	

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента з теми. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- контроль за систематичністю й активністю роботи на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять.

Модульний контроль знань студентів здійснюється в кінці модуля у формі тестування.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі екзамену за підсумками роботи з курсу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ІЗ КУРСУ «ФІЛОСОФІЯ»:

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Критерії
A	90-100	Студент:

	100		<ul style="list-style-type: none"> дає правильні, точні, повні ґрунтовні відповіді; демонструє високий рівень знань в обсязі навчальної програми з філософії; вільно відповідає на складні запитання, самостійно аналізує й розкриває сутність процесів, узагальнює, систематизує, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; може вести дискусію з конкретних питань з використанням міжпредметних зв'язків. Виявляє особисту позицію до соціально-гуманітарних проблем, уміє аналізувати проблему й знаходити шляхи її розв'язання; виконано усі завдання, студент ґрунтовно та повно викладає зміст теоретичного матеріалу, виявляє повне його розуміння, обґрунтовує свої думки, наводить необхідні приклади, викладає матеріал послідовно і правильно; ретельно виконує практичні, самостійні роботи, оформляє їх, робить самостійні обґрунтовані висновки; використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі;
B	82-89		<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> добре володіє теоретичними знаннями з філософії; орієнтується в системі понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; виявляє теоретичні знання, підкріплює їх прикладами, але відсутня їх творча інтерпретація; правильно і доцільно використовується наукова термінологія; використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі; студент дає відповіді, що задовольняють ті ж вимоги, що й на оцінку «відмінно», але допускає деякі помилки та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу на теоретичні питання.
	89		
	88		
	87		
	86		
	85		
	84		
	83		
	82		
C	74-81		<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> добре володіє теоретичними знаннями з філософії; орієнтується в системі понять, але припускається поодиноких несуттєвих помилок у їх тлумаченні; виявляє теоретичні знання, підкріплює їх прикладами, але відсутня їх творча інтерпретація; правильно і доцільно використовується наукова термінологія; відсутній творчий підхід у вирішенні завдань; використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі; виконано не менше як 3/4 завдання і студент дає відповіді, що задовольняють ті ж вимоги, що й на достатній рівень, але допускає помилки і недоліки в послідовності викладу матеріалу на теоретичні питання роботи.
	81		
	80		
	79		
	78		
	77		
	76		
	75		
	74		
D	64-73		<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> не здатний продемонструвати загальні фундаментальні знання в обсязі, достатньому для формування моделі сучасної наукової картини світу; відвідує лекційні та семінарські заняття, виконує завдання для самопідготовки, вивчає теоретичні питання, винесені на самостійне опрацювання, звертаючись за консультацією до викладача; недостатньо володіє термінологією з актуальних проблем філософії; розуміє теоретичний матеріал лекцій, відтворює його, розв'язує тести множинного вибору; користуючись опорними матеріалами, виконує завдання репродуктивного змісту за аналогією; не володіє достатніми навичками самостійної роботи; відчуває утруднення з узагальненням матеріалу та висновками, слабо цікавиться тематикою з актуальних проблем філософського знання.
	73		
	72		
	71		
	70		
	69		
	68		
	67		
	66		
	65		
	64		
E	60-63		<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> помиляється у визначенні понять з філософії; володіє матеріалом з філософії на репродуктивному рівні; наводить прості приклади; відсутній творчий підхід у вирішенні завдань; не вміє обґрунтовувати свої думки; виконує не менше як половину завдань і виявляє знання та розуміння основних положень даного теоретичного питання, але викладає матеріал не повно і допускає помилки у формулюваннях, не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки не наводить потрібних прикладів, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки. завдання для самостійної роботи виконані частково; несистематично використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі.
	63		
	62		
	61		
	60		
FX	35-59		<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> виявляє незнання теоретичного матеріалу з філософії; ключові питання з курсу розкриваються неповно; помиляється у визначенні понять та категорій; не користується науковою термінологією; не виконано 50% завдань; виявляє незнання більшої частини відповідей на питання, непослідовно викладає теоретичний матеріал, не наводить потрібних прикладів, допускає грубі помилки; не використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі.

F	1-34	<p>Студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● виявляє незнання теоретичного матеріалу з філософії; ● ключові питання з курсу розкриваються неповно; ● помиляється у визначенні понять та категорій; ● не користується науковою термінологією; ● не виконано 70% завдань; ● виявляє незнання більшої частини відповідей на питання, непослідовно викладає теоретичний матеріал, не наводить потрібних прикладів, допускає грубі помилки; ● не використовує сучасні технології педагогічних досліджень та обчислювальну техніку в навчальному процесі.
---	------	--

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ:

Базова:

1. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія. К. : Генеза, 2006. 656 с.
2. Арутюнов В. Філософія. К. : Аспект-Поліграф, 2008. 309 с.
3. Бичко І. В. Філософія. Підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 648 с.
4. Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія. К.: Либідь, 2001. 406 с.
5. Заремський М.Й. Збірник тестових завдань з філософії [для студентів вищих навчальних закладів] / М.Й. Заремський. [2-ге вид. доповнене]. Глухів: РВВ Глухівського НПУ, 2015. 72 с.
6. Історія філософії у її зв'язку з освітою: Підручник / за ред. Г.І. Волинки. К.:Каравела, 2006. 480 с.
7. Історія філософії: Словник / за заг. ред. В. Ярошовця. К. : Знання України, 2005. 1200 с.
8. Короткий словник філософських термінів українською та англійською мовами. Навчальний посібник / М. Й. Заремський, І. М. Заремська. Глухів, 2019. 86 с.
9. Синиця А.С. Аналітична філософія: монографія. Л.:ЛДУФК, 2013. 304 с.
10. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021 . 286 с.
11. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2012. 621 с.
12. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В.І. Шинкарука. К.: Абрис, 2002. 742 с.
13. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Допоміжна:

1. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку / за науковою редакцією А. С. Синиці. Львів: Літопис, 2014. 374 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття. К.: Дух і Літера, 2012. 480 с.
3. Гордер Ю. Світ філософії / перекл. з норвезької Н. Іванчук. Львів: Літопис, 2023. 536 с.
4. Єрмоленко А. Комунікативна практична філософія. К.: Лібра, 1999. 488 с.
5. Заремський М.Й. Соціально-політичні погляди Я.П. Козельського у контексті західноєвропейської та вітчизняної соціологічної думки. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Одеса, 2019. Вип. 24.
6. 11. Заремський М.Й. Особливості розвитку української духовної культури у XX – XXI століттях: традиції й новації. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 20. Т.2. Рівне, 2014. С. 75-79.
14. Заремський М.Й., Заремська І.М. Становлення категорії «культура»: вітчизняні пріоритети. *Соціум. Документ. Комунікація*. Вип. 3. Серія «Історичні науки». Переяслав-Хмельницький, 2017. С. 114-119.

7. Крічлі С. Вступ до континентальної філософії / пер. з англ. В. Менжуліна. К.: ТОВ “Стилос”, 2008. 152 с.
8. 17. Лакс М. Метафізика: сучасний вступний курс / пер. з англ. М. Симчич, Є. Поляков. К.: Дух і Літера, 2021. 608 с.
9. Основи практичної філософії / наук. ред. А. Лой. К., 2016. 400 с.
10. Фюрст М., Юрген Трінкс Ю. Філософія / пер. з нім. В. Кебуладзе. К.: Дух і Літера, 2018. 544 с.
11. Хамітов Н. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. К.: КНТ, 2023. 405 с.
12. The Philosophy Book: Big Ideas Simply Explained. Dorling Kindersley, 2024. 360 p.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, заклади вищої освіти України. URL: <http://osvita.org.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Електронна бібліотека «Чтиво». URL: <https://chtyvo.org.ua/>
4. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>